

KIRIKKALE İLİ TİCARİ HAYATI VE ÜRETİM
DURUMU

Kırıkkale TSO
2017

MEHMET BESLEME- KÜBRA ALTINTIĞ

2017

İçindekiler

1.SUNUM	3
2.1.Kırıkkale Ticari Hayatı Ve Üretim.....	4
2.1.1. Kırıkkale Hakkında Genel Bilgiler.....	4
2.1.2 Coğrafi Konum ve İklim.....	4
2.1.2. Sosyal Yapı - Nüfus	6
2.2 Ekonomik Yapı	6
2.2.1 Sanayi Potansiyeli.....	7
2.2.2. Ticaret Potansiyeli	10
2.2.3. Tarımsal Potansiyel.....	10
2.1.5. Kırıkkale Ürün İhracat Durumu.....	13

1.SUNUM

TOBB Akreditasyon çalışmalarını, EUROCHAMBRES ve İngiltere Odalar Birliği'nin işbirliği çerçevesinde İngiltere ve Almanya oda sistemlerinin en iyi uygulamalarını dikkate alarak, 2001 yılında Oda Akreditasyon Modelini geliştirmiş ve 2005 yılına kadar projeyi İngiltere Odalar Birliği ile birlikte yürütmüştür. TOBB Oda/Borsa Akreditasyon Sistemi 2005 yılından itibaren de Birlik tarafından yürütülmektedir.

Sistemin amacı, Türk Oda/Borsa

Sisteminin; Oda/Borsalarımız arasında kalite bilincinin yerleştirilmesi, Oda Sistemimizin iş dünyası nezdinde saygınlığının ve hizmet türlerinin artırılması, hizmet kalitelerinin iyileştirilmesi, Oda Sistemlerinin birbirine yakınlaşmasının sağlanması suretiyle Avrupa Oda/Borsa Sistemine uyumunun sağlanmasıdır.

Bu kapsamda, Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası akreditasyon çalışmalarına 2017 yılı başından itibaren başlanmıştır. Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu, Oda Meclisi ve Oda Personeli; bir Odanın sahip olması gereken çağın gerektirdiği stratejilere dayalı, gücünü üyesinden alan, hizmetlerini üyesine aktaran ve onların memnuniyetini sağlayan bir Oda olmanın gerekliliğini benimsemiş ve kabul etmiştir.

TS EN ISO 9001 standardının öngördüğü şartlara uygun olarak bir kalite yönetim sistemi oluşturmuş ve ISO 10002 Müşteri Şikayet Yönetim Sistemi ile etkin bir şekilde yürütmektedir. Bu sistem, tüm birimlerde uygulanmakta ve sürekliliği sağlanmaktadır.

TOBB Akreditasyon çalışmaları kapsamında da faaliyetlerini yürütmekte olan Odamız, Oda faaliyetlerini çağın gerektirdiği demokratik ve kurumsallaşmayı öngören şartları doğrultusunda organize etmesi gerektiğini görmüş, yeni yönetsel yaklaşımların en önemli araçlarından birisi olarak Stratejik Planı'nı oluşturmuştur.

Ekonomik verilerin toplanması ve raporlanmasında emeği geçen Danışmanımız Mehmet

Besleme ve Kalite/Akreditasyon sorumlumuz Kübra Altıntığ' a a teşekkür ederim.

Ahmet VARLI
Yönetim Kurulu Başkanı

2.1.Kırıkkale Ticari Hayatı Ve Üretim

2.1.1. Kırıkkale Hakkında Genel Bilgiler

Kırıkkale'nin adının, şehrin 3 km. Kuzeyindeki Kırıkköyü ile kendin merkezindeki Kaletepe'nin kısaltılarak birleştirilmesinden ortaya çıktığı söylenir. Bu ismin halk tarafından yakıştırıldığı kanaatı yaygın olmakla beraber bölgenin ismi Osmanlı arşiv belgelerinde, şimdiki haliyle Kırıkkal'a biçiminde geçmektedir.

XVI. ve XVII. Yüzyıllarda, doğudan gelen çeşitli Türk aşiret ve cemaatlerinin Anadolu'da - bilhassa Orta Anadolu'da- iskan edildikleri bilinmektedir. Bunlardan "Oğuz, Oğuzhan" adı verilen büyük bir oymağın Ankara yakınlarında, o zamanki söyleyişle "Kırıkkal'a " ya yerleştirildikleri belgelerde ifade edilmektedir.

Yörükân taifesinden olduğu zikredilen Oğuz Oymağı, Anadolu'yu Türkleştirerek ve İslamlaştırarak, Türk vatani haline getiren, aynı zamanda "Türkmen adıyla da bilinen büyük bir aşirettir. Bu durumda bölgenin adının en az 400 yıllık bir tarihe sahip olduğunu kabul etmek gerekir.

Türklerden Önce : Yörenin çok eski bir tarihi geçmişi mevcuttur. Bugün Kırıkkale il sınırları içinde kalan bazı tarihi kalıntılar, ören yerleri ve höyüklerin varlığı ile bazı araştırma ve incelemelerde M.Ö. yıllara ait arkeolojik buluntulara rastlanması, Kırıkkale'nin coğrafi alanının ne kadar eski bir yerleşim sahası olduğunu gösterir.

Kırıkkale 21 Haziran 1989 tarih ve 3578 Sayılı yasa gereğince merhum Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL (Başbakan iken) tarafından yapılan törenle İl olmuştur. İlk Valisi Fikret GÜVEN 17 Ağustos 1989 tarihinde yapılan törenle İl Valiliği görevine başlamıştır.

2.1.2 Coğrafi Konum ve İklim

Kırıkkale Orta Anadolu, Orta ve Doğu Karadeniz ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin kavşak noktası konumunda olması itibariyle önemli bir coğrafi konumda bulunmaktadır. Zengin tarihsel ve kültürel bir geçmişi olan yöre bir turizm kenti olma potansiyeli taşımaktadır.

Kırıkkale, doğuda Çorum, Yozgat, güneyde Kırşehir, batıda Ankara, kuzeyde Çankırı illeri ile komşudur. Denizden yüksekliği 700 m' dir.

Kırıkkale ilinin ilçeleri; Bahşili, Balışeyh, Çelebi, Delice, Karakeçili, Keskin, Sulakyurt ve Yahşihan'dır.

Sulakyurt : İlçe 15.yüzyılda Kalecik nahiyesine bağlı bir köy olarak Şeyh Sami tarafından kurulmuştur. Küçükşami Cami Şeyh Türbesi, Sarıkız Türbesi, Tokuş Sultan Türbesi mevcuttur. Kalekişla Kalesi, Kalekişla Mağrası, Seydin Tepesi ile Gültepe höyüğü belli başlı kültür değerleridir

Karakeçili : İl merkezine uzaklığı 35 km. olup, İlçede 1995 tarihinden itibaren her yıl Karakeçili Uluslararası Kültür Şenliği yapılmaktadır.

İl sınırları içinde ovalık alanlar çok azdır. En önemli Kırıkkale Ovasıdır.

Kırıkkale ili sınırları içerisinde, yükseklikleri 1200-1600 m arasında değişen yaylaları bulunmaktadır. Küre Dağı'ndaki Hodar, Bedesten, Kamışlı, Sarıkaya; Koçu Dağı'ndaki Koçu, Denek dağlarındaki Gümüşpınar, Pehlivanlı, Suludere, Yeşilkaya, Azgın yaylaları en önemlileridir.

Yöre: Volkanik olayların olduğu Keskin, Hirfanlı, Kesikköprü, Kırıkkale ve Kızılırmak boyunca uzanan 'Kırşehir Masifi'nde' yer almaktadır. Kırşehir

Masifi olarak adlandırılan Masifte; granit, homblengranit, siyenit, monzonit, tonolit, ağıt, pegmatit, granodiyorit, kuvarslı diyorit, bitotit granitler mevcuttur. Bunları Kırıkkale ile Keskin arasında görmek mümkündür.

Deprem : Kırıkkale il toprakları 1., 2., 3., 4. Derece Deprem Bölgesi içinde yer almaktadır. İlin büyük bölümü 2. Derece Deprem Bölgesi içinde kalmaktadır. Güneybatıda Yahşıhan, Bahşılı ve Çelebi ilçeleri 3. Derece; Karakeçili ilçesi ise 4. Derece Deprem Kuşağı içerisinde yer almaktadır.

Yeraltı Zenginlikleri: Kırıkkale ili, maden cevherleri çeşitliliği yönünden zengin ancak rezerv itibarıyla fakirdir.

Toprak Yapısı ve Nitelikleri: İl topraklarını genelde kahverengi topraklar oluşturmaktadır. Kireç oranı oldukça yüksektir. Anakayası volkanik özellik gösterir. Bu topraklar çok engebeli alanlarda çukurumsu bölümlerde birikmiştir. Üzerlerinde çıplak volkanik kaya yüzeyleri görülür. Mineral bakımından zengin olduklarından verimlidirler. Ayrıca güneyde akarsu kenarlarında alüvyon topraklar bulunur. Bunlar yer yer kalın örtüler oluşturur. Eğilimleri çok azdır. Tarla tarımına ve sulu tarıma elverişlidir. Yörenin az yağış alması ve kuraklık toprak oluşumunda önemli etmendir.

İklim: Kırıkkale ili ılıman iklim kuşağında yer almaktadır. Ancak bulunduğu alanın denizden uzak oluşu, günlük sıcaklık farkının bozkır olmasından dolayı değişimlere uğraması gibi nedenlerle iklim karasallaşmaktadır.

Sıcaklık: Yapılan gözlemlere göre; Uzun yıllar ortalama sıcaklık 12,5 °C' dir. Ortalama sıcaklık açısından en sıcak ay Temmuz (24,5 °C), en soğuk ay ise Ocak (0,6 °C) olarak belirlenmiştir. Aynı

rasat süresi içerisinde maksimum sıcaklık 41,6 °C ve minimum sıcaklık -22,4 °C olarak tespit edilmiştir.

Yağış: Kırıkkale ili ülkenin yarı kurak bölgelerinden birinde yer almaktadır. İlimizde uzun yıllar ortalama yıllık toplam yağış miktarı 366,2 kg/m² dir. Rasat süresince günlük en çok yağış 11.06.1997 tarihinde 100,6 kg/m² olarak gerçekleştirilmiştir. En yüksek kar yüksekliği ise 05.01.2002 tarihinde 48 cm olarak ölçülmüştür.

Rüzgar: Kırıkkale' de hakim rüzgar yönü (NE) kuzeydoğudur. En çok esen diğer rüzgarlar sırasıyla Doğu - Kuzeydoğu ve Güney - Güneybatı yönlü rüzgarlardır. En hızlı rüzgar 02.03.1988 tarihinde lodosdan 101,2 km/ saat olarak esmiştir.

Nisbi Nem: Kırıkkale ilinde ortalama kısmi nem % 63' dür.**Basınç:** Kırıkkale ilinde ortalama basınç 929,8 hPa' dır.

2.1.2. Sosyal Yapı - Nüfus

Yüzölçümü 4.575 km² olan Kırıkkale ilinde kilometrekareye 61 insan düşmektedir. Kırıkkale nüfus yoğunluğu 61/km²'dir.

Kırıkkale nüfusu 2016 yılına göre 277.984'dir.Bu nüfus, 140.085 erkek ve 137.899 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %50,39 erkek, %49,61 kadındır.

Bu nüfus verisi, eski yıllardaki nüfus artış hızlarına göre tahmini hesaplanmıştır. Kırıkkale 2017 resmi nüfus bilgileri 2018 yılının başında açıklanacaktır.

Yıllara Göre Kırıkkale Nüfusu

Yıl	Kırıkkale Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2016	277.984	140.085	137.899
2015	270.271	135.024	135.247
2014	271.092	135.797	135.295
2013	274.658	137.639	137.019
2012	274.727	137.324	137.403
2011	274.992	137.666	137.326
2010	276.647	137.792	138.855
2009	280.834	140.172	140.662
2008	279.325	139.909	139.416
2007	280.234	139.923	140.311

2.2 Ekonomik Yapı

DPT Müsteşarlığı tarafından 2003 yılında yapılan İllerin Sosyo - Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması çalışmasına göre Kırıkkale, 81 il arasında gelişmişlik açısından 33 üncü sırada yer almaktadır.

2004 yılında yapılan çalışmaya göre ise; Kırıkkale Merkez İlçe, ilçelerin sosyo - ekonomik gelişmişlik sıralaması içinde 42. sırada ve 2. derecede gelişmişlik grubunda yer almaktadır.

Genel olarak İlimizde özel sektör yatırımlarının azlığı dikkat çekmektedir. İl merkezindeki kamu tesisleri kent merkezine sanayi şehri görünümü kazandırırken, ilçelerde tarımsal ağırlıklı bir ekonomik yapı hakimdir.

Mali göstergeler açısından kişi başına düşen milli gelir rakamı 2001 yılında 2.725 \$ seviyesinde iken, 2002 yılından sonra bu alanda TÜİK tarafından il bazında veri derlenmemiştir. 2008 yılında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla değeri cari fiyatlarla 13.367 TL, ABD doları cinsinden 10.436 Dolar olarak hesaplanmıştır.

İlimizin sosyo-ekonomik yapısı göz önüne alındığında, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla değerinin söz konusu rakamın üzerinde olduğu değerlendirilmektedir.

İBBS Düzey-2 seviyesindeki 26 alt bölge, sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi (SEGE) kullanılmak suretiyle gruplandırılarak teşvikler açısından 4 bölge oluşturulmuştur. Kırıkkale bu gruplandırma içerisinde 3. bölgede yer almaktadır.

3. bölgede yer alan Kırıkkale'de tarım ve tarıma dayalı imalat sanayi, hazır giyim, deri, plastik, kauçuk, metal eşya gibi emek yoğun sektörlerin yanı sıra turizm, sağlık ve eğitim yatırımları da teşvik edilecektir. Bölgesel ve sektörel yatırımlar ile büyük projelerde uygulanacak indirimli kurumlar vergisi oranı % 4, SSK primi işveren hissesi desteği 5 yıl, yatırım yapanların kullandıkları (TL) kredi faizinin 3 puanının, döviz kredisi için 1 puanının Hazine tarafından karşılanacağı belirtilmiştir. Ayrıca mülkiyeti; hazineye, özel bütçeli idarelere, il özel idaresine, belediyelere ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufunda olan yerler yatırım teşvik belgesine sahip yatırımcılara, III üncü bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 2'si bedeli ile tahsis edilmektedir.

2.2.1 Sanayi Potansiyeli

Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalıdır. Kırıkkale'de imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. MKEK Fabrikaları ve Tüpraş Rafinerisi ilin ekonomik yapısında önemli yer tutmaktadır. Kamu kesiminde işçi ve memur ağırlıklı istihdam, ücretlere bağlı olarak ticari yaşamı da etkilemektedir.

Genel Bilgiler	Kırıkkale OSB	Keskin OSB	
		I. Etap	II. Etap
Proje Alanı	150 hektar	66 hektar	87 hektar
Toplam Parsel Sayısı	70 adet	28 adet	59 adet
Firma Sayısı	59 adet	15 adet	1 adet
Tahsis Edilen Parsel Sayısı	68 adet	15 adet	1 adet
Boş Parsel Sayısı	-	13 adet	58 adet
Üretime Geçen Tesis Sayısı	41 adet	2 adet	-
Gayri Faal Tesisi Sayısı	7 adet	-	-
Hafriyatını Yapan Firma Sayısı	7 adet	-	-
İnşaat Aşamasındaki Firma Sayısı	4 adet	5 adet	-
Proje Aşamasında	7 adet	8 adet	1 adet
Boş Arsa	2 adet		
Faaliyete Geçen Tesislerde Toplam İstihdam	1.800 kişi	20 kişi	-
Yönetim Durumu	Özel sektör	Müteşebbis Heyet	

Kamu kesimine dayalı olarak gelişen Kırıkkale imalat sanayi; savunma, metal ve petro-kimya sanayi yoğunlaşırken, özel sektörde genellikle bu sanayi kollarına bağlı olarak gelişmenin yanı sıra tarım makineleri, gıda ve yem sanayi, toprak, tekstil, ağaç ve mobilya işleri sanayine yönelik olarak da

gelişme olmuştur.

Ülkemiz savunma sanayisinin bel kemiğini oluşturan ve stratejik öneme haiz olan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun (MKEK) 10 fabrikasından 5'i, 2 işletmenin 1'i ve Hurda Müdürlüğü ilimizde bulunmaktadır. MKEK'nin toplam 5.826 personelinin 3.016'sı (% 52'si) ilimizde yer almaktadır. Ayrıca MKEK'nin 3.386 işçi personelinin 1.985'i (% 59'u) Kırıkkale'de çalışmaktadır.

MKE Kurumunun ilimizde istihdamı artırma ve bulunduğu sektörde rekabet gücünü koruma ve tesislerin yeni ihtiyaçlara uygun modernizasyonuna yönelik olarak; Modern Silahlar III Projesi kapsamında, Çevre Güvenlik Sistemi, 155 mm. Uzun Menzilli Mühimmat Gövde Üretimi, Küresel Barut Üretim Tesisi Yenilenmesi, Yeni İmla Tesisi Etüdü, Isı Sistemleri İyileştirme Etüdü Projeleri ile Merkezi Isı Sistemi, Çelikhane Modernizasyonu ve Monoblok Tekerlek Üretim Tesisi, Atık Su Arıtma Tesislerinin Kurulması ve Deşarj Hatlarının Yapılması, Pilot Ölçekli Duyarsız Patlayıcı Altyapısı Projeleri önemli yatırım ve çalışmalarıdır.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesindeki birçok ilin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak amacıyla, İlimiz Hacılar beldesine kurulan, 25.10.1986 tarihinde işletmeye açılan ve petrol işleme kapasitesi 5 milyon ton/yıl olan TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi, 2005 yılında özelleştirilmiştir. BOTAŞ'ın Ceyhan terminalinden 447 km. uzunluğunda boru hattı marifetiyle ulaşan ham petrolü işleyen TÜPRAŞ tesisinde yaklaşık 980 kişi istihdam edilmektedir.

İlimizde özel sektör kuruluşlarının faaliyette bulunduğu I. Organize Sanayi Bölgesi 150 hektar üzerine tesis edilmiş ve altyapı çalışmaları 2001 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. I. OSB'de 07 sanayi parselinin 68'i müteşebbise tahsis edilmiştir. Söz konusu firmaların 41'i üretim, 7'si gayri faal, 5'i inşaat, 14'ü hafriyat ve proje aşamasındadır. Üretime geçen tesislerde 1.800 kişi istihdam edilmektedir. I. OSB'deki firmaların tamamen faaliyete geçmesi ile 3.000-5.000 kişiye yeni istihdam alanı sağlanmış olacaktır.

Kırıkkale OSB'de üretime geçen tesislerde yeni metal makine teçhizat imalat 20, 6 gıda, 1 kağıt , 1 inşaat, 6 mobilya

sanayi, 3 petro kimya, 2 plastik, 2 yem sektörde üretim yapmaktadır.

II. Organize Sanayi Bölgesinin kurulması için Kırıkkale-Kırşehir karayolu üzerinde, il merkezine 18 km. mesafede, Keskin-

Genel Bilgileri	Kırıkkale	Keskin
	Küçük Sanayi Sitesi	Küçük Sanayi Sitesi
Faaliyet Yılı	1991	2010
Yeri	Yahşihan	Keskin
Alanı	24,5 hektar	4,7 hektar
İşyeri Kapasitesi	376 işyeri	78 işyeri
Taşınan İşyeri	287 işyeri	55 işyeri
İstihdam	816 kişi	180 kişi
Yönetim Durumu	KSS Kooperatifi Yönetim Kurulu	

Cankurtaran mevkiinde 153 hektar olarak planlaması yapılmıştır. İlk etapta 66 hektarlık kısmının altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. I. etap 28, II. etap 59 olmak üzere 87 parselden oluşmaktadır. Halen 15 firmaya arsa tahsisi yapılmış, 2 üretime geçmiş, 5 inşaat, 8 proje aşamasındadır. Böylece Kırıkkale 21. yüzyılda kamu ve özel sektör yatırımları için cazip sanayi merkezi haline gelecektir.

İl merkezinde küçük ölçekli sanayi esnafının ihtiyaçları doğrultusunda düzenli ve modern bir mekan oluşturmak amacıyla, Yahşihan İlçesinde 24,5 hektar üzerine 376 işyeri kapasiteli ve 816 çalışanı ile il ekonomisinde önemli bir yer tutmakta olan Kırıkkale Küçük Sanayi Sitesi inşaa edilmiş ve faaliyete geçirilmiştir. Ayrıca Kırıkkale sanayi çarşısında Oto Sanatkarlar ve Demirciler Odasına bağlı 476 işyeri bulunmaktadır.

2.2.2. Ticaret Potansiyeli

Meslek Grubu	Grup İçerik	Şahıs Firması	Tüzel Firma	Toplam
1.Meslek Grubu	Toptan Ve Perekende Gıdacılar Grubu	23	179	202
2.Meslek Grubu	Tarım Hayvancılık Yemciler Gübreciler Grubu	9	121	130
3.Meslek Grubu	Hazır Giyim Ve Tuhafiyeciler Grubu	13	59	72
4.Meslek Grubu	Metal Ve Tüm Sektör İmalatçıları Grubu	23	194	217
5.Meslek Grubu	Halı Mobilya Beyaz Eşya Ve Elektronik Cihazlar Grubu	24	76	100
6.Meslek Grubu	Seyahat Acentesi Turizm İşletmeleri Ve Yedek Parça Satıcıları Grubu	28	154	182
7.Meslek Grubu	Orman Ürünleri Hırdavatçıları Grubu	15	59	74
8.Meslek Grubu	Bankalar Sigorta Acenteleri Sarraflar Grubu	39	79	118
9.Meslek Grubu	Mühendisler Ve Mimarlar Grubu	36	103	139
10.Meslek Grubu	Eğitim Ve Sağlıkçıları Grubu	18	87	105
11.Meslek Grubu	Hazır Yemek Temizlik Firmaları Bilgisayarcılar Reklamcılar Hizmet	32	172	204
12.Meslek Grubu	Akaryakıtçıları Grubu	17	226	243
13.Meslek Grubu	İnşaat Müteahhitleri Grubu	159	156	315
toplam		436	1665	2101

2.2.3. Tarımsal Potansiyel

Kırıkkale ili toplam alanı 463.000 hektardır. Bunun 306.506 hektarı (% 66,2) tarımsal üretimde kullanılmaktadır. Tarıma elverişli arazi içinde tarla arazisi 181.998 ha. ile en büyük paya sahiptir. Tarla arazisinin % 53'inde (162.371 ha.) hububat ekimi yapılmaktadır. Bu nedenle özellikle kırsal kesimin başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İlimizde tarımsal işletme sayısı 17.700 adettir.

İlimizde tarımsal modernizasyon oldukça ileri düzeydedir. Zira ilde 6.719 adet traktör bulunmakta olup,

tarımla uğraşan her 3 aileye 1 traktör düşmekte ve mevcut tarım arazisinin % 95'i traktörle işlenmektedir. Ayrıca tarım alet ve makineleri imal eden (6) fabrika ve imalathane bulunmaktadır. İl genelinde zirai mücadelede ilaç bayii sayısı 23, alet bayii sayısı 24 adettir. Tarımsal Yayımı Geliştirme Projesi kapsamında, İlimiz merkez ve bağlı ilçelerinde 53 ziraat mühendisi, 27 veteriner olmak üzere toplam 80 sözleşmeli tarım personeli görev yapmaktadır.

2.2.4 Bitkisel Üretim Potansiyeli

İlimiz iklimi ve toprak karakterleri itibariyle çeşitli bitkisel ürünlerin yetiştirilmesine uygundur. Bölgeye has Hasandede karası ve beyazı üzüm, çerezlik ayçiçeği ve kavun önemli bitkisel ürünlerdir.

2010 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre, il nüfusunun % 16'sı kırsal kesimde yaşamaktadır. 2000 yılı itibariyle, çalışan nüfusun % 51.2'si geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadır. Sulanabilme imkânına sahip arazi miktarı 223.040 hektardır. 181.998 hektar alanda hububat ekimi ile İç Anadolu Bölgesinin hububat ambarlarından birisidir. İlde tahılların yanı sıra baklagiller ve endüstriyel bitki üretimi de yaygınlaşmaya başlamıştır. Yörede kavun, karpuz ve üzüm üretimi de önemli miktardadır.

İlimiz Merkez ilçe belde ve köyleri ile Kızılırmak ve Delice ırmağı havzalarında tarım topraklarının önemli bölümü tarla sebzeciliğine ayrılmıştır. Tarla sebzeciliğini sınırlandıran etkenler arasında sulama imkanlarının yetersizliği ile ilk ve sonbahar aylarında donlanma riski ile karşı karşıya kalınmasıdır.

Tarla Ürünleri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları (2010)

Ürünler	Ekim Alanı (hektar)	Oranı (%)	Üretim Miktarı (ton/yıl)	Oranı (%)
Tahıllar (buğday, arpa,...)	162.371	89,2	371.087	79,45
Baklagiller (nohut,fasulye,...)	4.603	2,5	3.286	0,7
Endüstri Bitkileri (ş.pancarı,...)	1.127	0,6	66.132	14,16
Yağlı Tohumlar (ayçiçeği,...)	11.873	6,5	8.777	1,88
Yumru Bitkiler (soğan,...)	40	0,02	1.423	0,3
Yem Bitkileri (fiğ, yonca, ...)	1.859	1,02	16.377	3,5
TOPLAM	181.872	100	467.082	100

2.2.5 Su Kaynakları

İlimizin en önemli yerüstü su kaynağı Kızılırmak nehri ve Delice çayıdır. Kızılırmak nehri üzerine

Sulama Yatırımları Durumu		DSİ Sulamaları	İl Özel İdaresi Sulamaları	TOPLAM
Mevcut	Yerüstü	6.720	5.070	11.790
	Yeraltı	450	645	1.095
Yapılacak	Yerüstü	14.815	-	14.815
TOPLAM		21.985	5.715	27.700

kurulu Kapulukaya Barajı ve HES, 54 MW enerji üretim kapasitesine sahiptir.

Kırıkkale İli Sulama Alanları (hektar)

Tarımsal sulama amacıyla inşaa edilen Ahılı Çipi (7,5 ha.), Sulakyurt Danacı (4,4 ha.), Keskin Cinalı (250 ha.) ve Hasandede (377 ha.) Göletleri işletmeye açılmıştır. Sulama alanı 951 hektar olan Keskin Ceritmüminli Göleti ise yapım aşamasındadır.

Tarımsal sulamaya yönelik DSİ tarafından planlaması tamamlanan Gelingüllü Projesi Çerikli Sulaması 10.710 ha., proje aşamasında olan Akçakavak Projesi 178 ha., kesin projesi tamamlanan ve planlama revizyonu yapılan Sulakyurt (Barajı ve Sulama Tesisi) Projesi 2.451 ha., Yahşıhan Mahmutlarşarklısı Göleti 200 ha. alanı içermektedir.

2.2.6 Hayvancılık Potansiyeli

İlimizde 37'si hayvancılık, 2'si sulama olmak üzere toplam 39 kalkınma kooperatifi faaliyet

Hayvan Cinsi		Sayısı (Adet)	Hayvansal Ürünler	Miktarı
BÜYÜKBAŞ	Sığır (saf kültür)	8.823	Kırmızı Et Süt Yapağı	1.825 ton 88.628 ton 64,7 ton
	Sığır (kültür melezi)	23.694		
	Sığır (yerli-diğer)	13.147		
	Manda	92		
	TOPLAM	45.756		
KÜÇÜKBAŞ	Koyun (yerli-diğer)	69.878	Tiftik Kıl Deri	3,8 ton 20.1 ton 12.670 adet
	Koyun (merinos)	873		
	Kıl Keçisi	21.456		
	Tiftik Keçisi	4.399		
	TOPLAM	96.606		
KANATLI	Tavuk (yumurta)	364.150	Beyaz Et Yumurta	150 ton 97.351.693 adet
	Tavuk (broiler)	84.000		
	Hindi	3.220		
	Ördek	1.577		
	Kaz	1.915		
	TOPLAM	454.862		
TEK TIRNAKLI	Tek Tırnaklı	664	-	-
KOVAN	Kovan	13.856	Bal	137 ton

göstermektedir. İlimizde 2006 yılında faaliyete geçen Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, "Sığırlarda Önsoykütüğü Sistemini Geliştirme Projesi" kapsamında soykütüğü ve önsoykütüğü çalışmalarını yapmaktadır. Soykütüğüne kayıtlı işletme sayısı 5.005

olup, bu işletmelerde 15.440 adet büyükbaş hayvan kayıtlıdır. Güncel hayvan işletmesi sayısı 10.074 dir.

İlimizde, Kırıkkale İli Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği faaliyette bulunmaktadır. Ayrıca 2005 yılında kurulan Arı Yetiştiricileri Birliği'nin 144 üyesi ve bulunmaktadır.

İlimizde suni tohumlama çalışmaları kamu ve serbest çalışan 12 veteriner hekim tarafından yerine getirilmektedir. Bu kapsamda 10 veteriner hekim yetkilendirilerek sözleşmeleri imzalanmış ve çalışma bölgeleri oluşturulmuştur.

Hayvan Varlığı ve Hayvansal Ürün Üretimi (2010)

İç su kaynakları bakımından zengin bir potansiyele sahip olmayan ilimizde su ürünleri üretimi yapan işletme bulunmaktadır. Balıklandırma projesi kapsamında, 2010 yılında Keskin Cinali göletine 20.000 adet, Dağsolaklısı köyü göletine 10.000 adet pullu sazan balığı yavrusu bırakılmıştır.

2.2.7 Ormancılık

Kırıkkale, orman varlığı yönünde pek zengin değildir. İlimizde koru 13.651 ha., baltalık 33.059 ha. olmak üzere toplam 46.710 hektar orman alanı mevcuttur. Bu hali ile ilimiz yüzölçümünün % 10'una tekabül etmektedir. Bu rakamlara 1976 yılından 2011 yılı sonuna kadar yapılan 17.896 hektarlık (yaklaşık 32 milyon fidan) ağaçlandırılmış saha da dahil edildiğinde, söz konusu oran % 14'e ulaşmaktadır.

23 Temmuz 2009 tarih ve 27297 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2009/15206 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, İlimiz Bahşili İlçesi Karaahmetli Beldesi hudutları dahilinde Kapulukaya Baraj Göleti kenarında bulunan yaklaşık 850 dekar alan "Karaahmetli Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiştir. Söz konusu Tabiat Parkının Uzun Devreli Gelişme Planı (UDGP) tamamlanmış olup, 3.200 m. çevre koruma çiti yapılmıştır. 2010 yılında 1/1000 hali hazır harita, mevzi imar planı ve jeolojik etüt raporu hazırlanmıştır.

2.1.5. Kırıkkale Ürün İhracat Durumu

İhracatçı Firma Sayısı

Kırıkkale ilinde ihracatçı firma sayısı 2016 yılında 15, 2017 yılında 17'dir. Buna göre % 13,3'lük bir artış vardır. Türkiye genelindeki ihracatçı sayısı ise 2016 yılında 62.694 ve 2017 yılında 66.707'dir. Dolayısıyla toplam ihracatçı içindeki oranı yaklaşık 2016 yılında % 0,02 ve 2017 yılında % 0,03'dür.¹ Kırıkkale nüfusunun, Türkiye nüfusuna oranı % 0,35 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ihracatçı sayısı istenen düzeyde değildir.

İhracat ve İthalat Hacmi 2

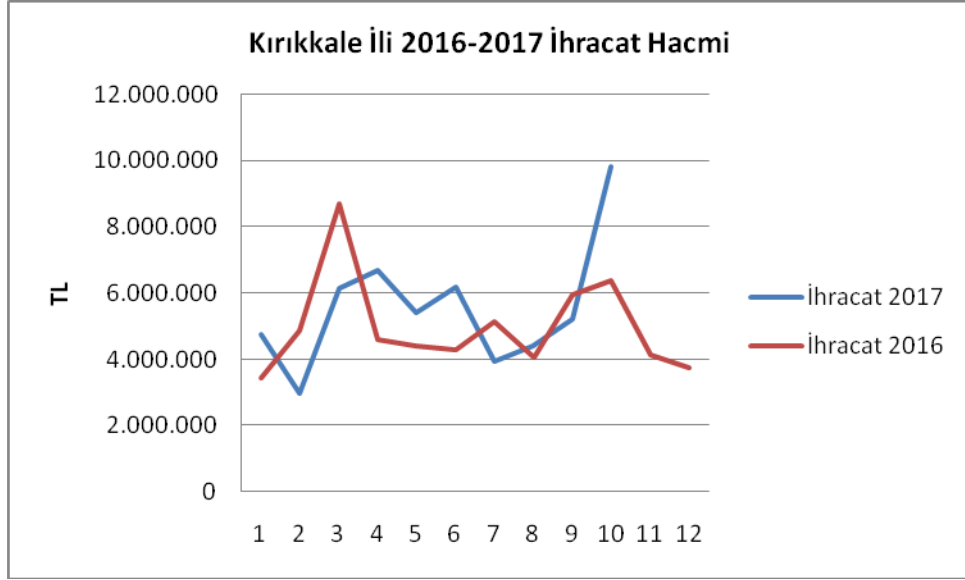
Kırıkkale ilinde 2016 yılında gerçekleştirilen ihracat tutarı 59.705.580 TL'dir. 2017 yılının ilk on ayında gerçekleştirilen toplam ihraca ise 55.337.825 TL'dir. Bu verilere göre 2016 yılında aylık ortalama 4.975.465 TL ihracat gerçekleştirilmiştir. 2017 yılının ilk on ay için aylık ortalama

¹<https://bakanrapor.ekonomi.gov.tr/detay.cfm?MID=48>, 7.12.2017.

² tuik.gov.tr, 07.12.2017.

5.533.783 TL ihracat gerçekleştirilmiştir. İhracat verilerinin 2016 ve 2017 yıllarında aylara göre değişimi aşağıdaki tablo ve şekilde görülmektedir:

İhracat verileri değerlendirildiğinde, 2017 yılının ilk aylarında, ihracat miktarı 2016 yılına göre düşük iken, son aylarda görece toparlanmış ve özellikle onuncu ayda son iki yılın en yüksek seviyesine çıkmıştır. Ancak bölgedeki diğer illerle karşılaştırıldığında ihracatın yeterli düzeyde gerçekleşmediği görülmektedir.

İhracatın Sektörlere Göre Dağılımı

Kırıkkale ilinde 2016 ve 2017 yılları için ihracat verilerinin ürün gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, ihracatın büyük oranda imalat sanayi işletmeleri tarafından gerçekleştirilmiştir. İmalat sanayi içerisindeki en büyük payı ise “gıda ürünleri ve içecek” ihracatı ile “başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat” almıştır (2016 yılı için % 81,4; 2017 yılı için % 80).

2017 Yılı (10 Aylık) Ürün Gruplarına Göre İhracat Tutarları	İhracat TL/YTL	Toplam İhracat İçindeki Oran
Gıda ürünleri ve içecek	35.595.385	64,3%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	8.679.759	15,7%
Tarım ve hayvancılık	3.103.354	5,6%
Kimyasal madde ve ürünler	3.029.333	5,5%
Plastik ve kauçuk ürünleri	2.593.256	4,7%
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	989.943	1,8%
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	450.706	0,8%
Tekstil ürünleri	410.413	0,7%
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	309.987	0,6%
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	64.133	0,1%
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	29.775	0,1%
Kağıt ve kağıt ürünleri	27.574	0,0%
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	18.585	0,0%
Ana metal sanayi	17.109	0,0%
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	14.615	0,0%
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç)	3.898	0,0%
Toplam	55.337.825	64,3%